

4. Nyugdíjas oktatók vázlatos pályaképe

FEKETE KÁROLY

Lenkeyné Semsey Klára

(1930–)

A magyar teológiatörténet első női teológiai professzora száz szemeszteren át vett részt Debrecenben a hazai református teológiai oktatásban.

Dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára professzor 1930. október 8-án született Prügön. Középiskolába Nyíregyházán járt 1941–1949 között, ahol kitűnő eredménnyel érettségizett. Középiskoláinak befejezése után Sárospatakon kezdte meg (1949–1951), majd Debrecenben fejezte be teológiai tanulmányait (1951–1955). 1954-ben I. Lelkészképesítő vizsgát, 1955-ben II. Lelkészképesítő vizsgát tett. 1954–55-ben diakóniai intézeti segédlelkész volt Sajósenyén.

Tudományos pályája 1955-ben indult, amikor tanársegédi megbízást kapott a Debreceni Református Teológiai Akadémián (DRTA) dr. Varga Zsigmond professzor mellett az Újszövetségi Tanszéken. Tanítómesteréhez, professzorához annak élete végéig hűséges szeretettel ragaszkodott.

Dr. Lenkey István lelkipásztor-könyvtárossal 1965-ben kötöttek házasságot. Isten két gyermekkel áldotta meg házasságukat (Klára, 1967, István 1970).

Miközben tovább folytatta oktatói tevékenységét a debreceni Teológián, 1974–1978 között a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának tanulmányi előadója volt. Sorra jelentek meg alapvető tanulmányai, exegetikai munkái, majd 1978-tól a DRTA Újszövetségi Tanszékének tanszékvezető professzorává választották, így lett dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára a Magyarországi Református Egyház első női teológiai professzora. Tanítványok sora érez hálát a folyamatosan megkapott tanulmányi segédanyagokért, jegyzetekért, amelyek nem csupán imponáló bibliográfiája számát növelték¹, hanem megszerettették az újszövetségi tuda-

¹ Az Apostolok Cselekedeteiről írt könyv magyarázata, Bp. Jubileumi Kommentár, Budapest, 1973. Bibliai atlasz. Újszövetségi kortörténet, Budapest, 4 kiadást ért meg. 1976. Bibliaismeret I–II., Debrecen, 1978. Péter első levele. Fordítás és magyarázat. Debrecen, 1979. Evangéliumi szemelvények. Debrecen, 1979. Szemelvények az Apostolok Cselekedeteiből és az apostoli levelekből. 1985, János evangéliuma 1–4. részének fordítása és magyarázata. Debrecen, 1988. A Timóteushoz írt első levél magyarázata, Debrecen, 1990. A Timóteushoz írt második és a Tituszhoz írt levél magyarázata, Debrecen, 1990.

mányt, és kézzel fogható jelét adták diákpártiságának. A Doktorok Kollégiuma újszövetségi szekciójának 1979-től lett a vezetője. A Magyarországi Református Egyház országos tanulmányi munkájából a Doktorok Kollégiumának egyik legaktívabb tagjaként vette ki a részét. Kutatási területe az újszövetségi nyelvészet, a kortörténet és az írásmagyarázat lett.

Teológiai doktorátusát 1980-ban szerezte meg Debrecenben, *summa cum laude* minősítéssel. Értekezésének címe: *Nők az Újszövetségben – az Újszövetség a nőkről*. A feminizmus „fegyvereinek” bevetése nélkül, a maga természetességével bizonyította a nők egyházi szolgálatának értékeit. Így lett előkészítője a nők lelkesszé szenteléséről zajlott sajtóvitanak (1982), s az erről szóló zsinati döntésnek. Rendszeres előadója volt az évenkénti lelkészné-konferenciáknak, a lelkész-továbbképzőknek, a diakóniai, nőszövetségi és presbiteri konferenciáknak.

Az 1980-as években többször tartott előadásokat az Európai Női Fórumon Gwattban, Kijevben, Moszkvában, Driebergenben, Locarnóban, Arnoldshainban. Az 1990-es években tanított a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán és a Hajdúböszörményi Óvóképző Főiskolán. A Debrecen-Széchenyi kerti Református Egyházközségben 1994-től végez rendszeres igehirdetői szolgálatot, mint a gyülekezet tiszteletbeli lelkésze.

Nevelői tevékenységét nemcsak mint professzor fejtette ki, hanem úgy is, mint aki 1985 óta a DRTA (majd Hittudományi Egyetem – DRHE) internátusának igazgatója. Küldetésének érezte a közösségteremtést egyház és világ, tanár és diák, tudományos körök és gyülekezeti élet között. Egészséges kegyességre vágyott, és annak megvalósulásáért küzdött a maga vezette imaközösség élén.

Mint teológiai dékán 1990-ben kezdeményezte a hitoktató képzést, az egy személyes tanszékek bővítését, valamint a DRTA részvételét a Debreceni Univerzitasban (1997). Az egész intézményért jelentős tevékenységet fejtett ki 1995/96-ban, mint a DRTA prodékánja, 1996/97-ben mint megbízott dékánja, majd 1996–1999 között mint a Hittudományi Egyetem rektorhelyettese. Egyetemi tanári kinevezését 1999-ben kapta meg.

Tudományos és oktatói munkássága elismeréseként 2003-ban megkapta a Károli Gáspár-díjat. Lenkeyné Semsey Klára kutatási témái között – a már említett területek mellett – fontos helyet kapott az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyv és a Pásztori levelek magyarázata. Nyugdíjba vonulása után a jánosi iratok és az ún. katolikus levelek kutatásával foglalkozott és foglalkozik. Előbb János evangéliumának magyarázatát adta közre 1999–2001 között három kötetben, majd 2005-ben a Kálvin Kiadó jelentette meg *Az eljövendő világ erejével e világban* című könyvét, amelyben János apostol három levelének magyarázatát tette közzé. Az elkészült exegézist úgy rendezte sajtó alá, hogy a teológiai tanártársakat és lelképásztorra lett fiát bevonta a meditációfüzér elkészítésébe, hogy így is segítse a testvéri és munkatársi közösséget. A gyülekezetben gondolkodás és gyülekezetben élés példájával, az exegézistől a prédikációig és a Szentírástól a szövegig tartó út következetes megjárásával vált írásmagyarázata sajátossá. A három pillér elmaradhatatlan lett más kommentárjaiban is: szövegelemzés, tartalmi összefoglalás és igehirdetés. A szórszálhasogató dolgozószobai exegézis helyett a

gyakorlatorientált, világos vonalvezetésű, kérügmacentrikus, szószékközeli írásmagyarázat mellett állt ki. Megbízható nyelvi jártasság, szorgalmas anyaggyűjtés és következetes nevelői-pedagógiai attitűd jellemzi Lenkeyné Semsey Klára munkáját.

Első alma matere, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia a Sárospataki Református Kollégium alapításának 475. jubileumi évében, 2006. augusztus 19-én avatta tiszteletbeli tanárává. A Doktorok Kollégiuma 2007-ben tudományos munkájának elismeréséül és *Az eljövendő világ erejével e világban* című János levelei kommentárjáért megkapta a Doktorok Kollégiuma Aranygyűrűs Teológiai Doktora kitüntetést.

A Jelenések könyvének magyarázata először 2011-ben, majd 2016-ban is megjelent. A Kálvin Kiadó 2012-ben adta ki a Péter második leveléhez és a Júdás leveléhez készült magyarázatát, 2017-ben pedig a Jakab leveléhez és a Filemonhoz írt levél kommentárját jelentette meg a DRHE. Életútját interjú formában örököltette meg – *Prügytől Sárospatakon át Debrecenig* – címmel 2014-ben a Károli Könyvek monográfia-sorozata.

Pályatársai és tanítványai többször is megtisztelték jubileumi tanulmánykötetek megjelentetésével.²

Válogatott írásai³

Péter első levele. Fordítás és magyarázat, Debrecen, 1978 (A Debreceni Református Theológiai Akadémia tanulmányi füzetei. Új sorozat 1).

Exegézistől a prédikációig. A Timóteushoz írt első levél magyarázata, Debrecen, 1988.

Exegézistől a prédikációig. A Timóteushoz írt második és a Tituszhoz írt levél magyarázata, Debrecen, 1990.

A nők az Újszövetségben, az Újszövetség a nőkről, Budapest, 1993.

János evangéliuma. 3 kötet, Debrecen, 1999–2001 (A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Újszövetségi Szemináriumának tanulmányi füzetei, Új sorozat, 8–10).

² Barcza József–ifj. Fekete Károly (szerk.): „Krisztusért járva követségben...” – Tanulmányok Fekete Károly és Lenkeyné Semsey Klára professzorok tiszteletére, Debrecen, 1996.; Győri István (szerk.): Hit és tudomány – Tanulmányok dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára professzor asszony ötvenévi teológiai tanári és kutatói munkája jubileumára, Debrecen–Sárospatak, 2005.; Peres Imre (szerk.): Kezdetben volt az Ige – Tanulmánykötet Lenkeyné Semsey Klára tiszteletére 80. születésnapja alkalmából, Debrecen, 2011 (Acta Theologica Debrecinensis, 1).

³ Publikációinak részletező adatsorait közölték Lenkey István (ld. Lenkeyné Semsey Klára: Exegézistől a prédikációig... i. m. 1988. 155–167.), Balog Margit (ld. Győri István [szerk.]: Hit és tudomány... i. m. 322–337.), Csatári Báborka (ld. Peres Imre [szerk.]: Kezdetben volt az Ige... 429–432.)

- Az eljövendő világ erejével e világban – János apostol leveleinek magyarázata, Budapest, 2005.
- A Jelenések könyvének magyarázata. I–II. kötet, Debrecen, 2011.
- Péter második levelének és Júdás levelének magyarázata. Budapest, 2012.
- Prügytől Sárospatakon át Debrecenig. Lenkeyné dr. Semsey Klára, életinterjú, Budapest, 2014 (Károli Könyvek monográfia).
- Jakab és Filemon levelének magyarázata, Debrecen, 2017 (Acta. Debreceni teológiai tanulmányok, 10).
- Emlékezés, emlékeztetés Varga Zsigmond J. születésének 100. évfordulója alkalmából, In: Varga Zsigmond József: Az Efézusi levél, Debrecen, 2018. 9–15.